

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
Els colors:
memòria i símbol

Estils

LES PARELLES MIXTES ISLAMOCRISTIANES
Ahmed Benallal i Jordi Giró aborden en un llibre el fenomen de les parelles mixtes islamocristianes, on es donen molts dels grans reptes que la societat té plantejats.

“Monoteisme i humanisme podrien potenciar-se mútuament”

Pere Lluís Font explica en un llibre la filosofia que no vol atacar ni defensar la religió, sinó entendre-la

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Religió i filosofia poden semblar antagònics i si mirem la història sovint ho són. Però malgrat que a casa nostra no sigui una disciplina acadèmica amb gaire tradició, la filosofia de la religió pretén trencar amb aquest enfrontament per fer compatible un tractament no religiós de la religió, que busca entendre-la sense necessitat de defensar-la, atacar-la o superar-la. Entrem en un terreny de diàleg, diàleg constant i calidoscòpic on la creença mai és neutra i, per tant, el propi filòsof ha de mirar-se a ell mateix per no oblidar que parteix d'uns pressupòsits i no pas d'un lloc pur i objectiu: ningú aterra del no-res. La filosofia no és un lloc còmode, fet de mandra, però tampoc ha de tenir sempre l'anhel contestatari ni provocador. Cal un distanciament, cert, però la distància no implica un posicionament exclouent, ni a favor ni en contra d'allò que s'anilitza. I l'anàlisi, a més, és només una part del pensament, una part important que no hauria d'eclipar la dimensió personal. En aquest sentit, com explica Pere Lluís Font (Pujalt, 1934), que ha estat professor d'història de la filosofia moderna i de filosofia de la religió a la Universitat Autònoma de Barcelona, “la filosofia no és una ciència, ja que hi conviu un ordre racional, objecte d'examen lògic, i un ordre personal, objecte de decisió íntima, fruit d'un discerniment darrer, que es fa en un nivell de profunditat de l'esperit humà que escapa tota anàlisi possible”.

Pere Lluís Font va rebre la Creu de Sant Jordi el 2003 i ara publica el llibre 'Filosofia de la religió. Sis assaigs i una nota'. FRAGMENTA

Un llibre essencial
Lluís Font, que el 2003 va rebre la Creu de Sant Jordi i el 2005 fou nomenat nomenat doctor honoris causa per la Universitat de Lleida, va presentar la setmana passada a Barcelona el seu llibre *Filosofia de la religió. Sis assaigs i una nota* (Fragmenta), publicat recentment. L'obra s'endinsa en forma d'assaigs independents en diverses qüestions que han marcat la trajectòria intel·lectual de l'autor, en especial la relació entre l'experiència estètica, ètica i religiosa, el vincle entre ciència i fe, l'anàlisi de les cosmovisions, una lúcida reflexió sobre el monoteisme (“El monoteisme, si no és il·lustrat, es rebutjat per la consciència moderna”, assegura) i un apèndix dedicat a Henry Duméry

(França, 1920-2012), un dels principals referents internacionals d'aquesta disciplina. Però abans de tot, reflexiona sobre les pròpies dificultats internes: “La filosofia de la religió -explica- sembla igualment impracticable per la persona arreligiosa, perquè manca d'experiència religiosa i, per tant, no pot parlar del que no coneix, i per la persona religiosa -penso especialment en el cristià- perquè quedaria amenaçada o bé la seva fe (per l'exercici de l'autonomia intel·lectual), o bé la seva autonomia intel·lectual (per l'adhesió a la creença religiosa)”. Una dificultat que col·loca aquesta filosofia en un terreny de ningú, intermedí, i que “no resulta satisfactoria ni per a la fe ni per a la raó”.

¿És possible endinsar-se en la filosofia de la religió sent una perso-

Anàlisi
L'obra parla de la relació entre l'experiència estètica, ètica i religiosa

na no particularment antireligiosa, però sí arreligiosa? I, per a una persona religiosa, ¿és compatible fe i raó, creença i llibertat de pensament? Aquestes són preguntes cabdals que Lluís Font no dubta en respondre: “La persona arreligiosa -diu- pot endinsar-se en l'exercici de la filosofia de la religió de la mateixa manera que es pot fer filosofia de la ciència sense ser científic o filosofia de l'art sense ser un artista. Pot fer un esforç per entendre ja que es parteix d'una base sòlida -la religió en les seves expressions i manifestacions (credos, cultes, conductes...)- i no de l'experiència privada i incomunicable”. Això sí, matisa, “no es pot fer filosofia de la religió sense una certa capacitat de simpatia metodològica, de la mateixa manera que no se'n pot fer només des

de dins sense una certa capacitat de distanciament metodològic”. Aquest distanciament que se li demana a la persona religiosa per poder pensar d'una manera més autònoma, ¿podria suposar una amenaça per a la seva creença? Si en molts àmbits religiosos la filosofia es veu des de la sospita o, directament, com una amenaça, és justament per aquest risc del creient a volar... Una qüestió complexa a la que el veterà filòsof tracta de respondre: “La filosofia no té per què negar la vida (en aquest cas, la religió), ni suplantar-la, ni tan sol posar-la entre parèntesis, sinó que, simplement, la pren com a objecte de reflexió, d'anàlisi, d'intel·lecció. Hom pren com a objecte de reflexió aquesta mateixa religió que professa”.

Tots estem condicionats

La fe cohibeix la llibertat de pensament? “Gosaria afirmar -respon- que la fe no és una abdicació del pensament sense entrar en contradicció amb si mateixa. Si el creient no té por de la raó és, paradoxalment, perquè té fe (no en el sentit d'arrapar-se voluntariosament a uns enunciats dogmàtics, sinó en el d'esperar confiadament que la fe no serà trobada en fals) i pot, per tant, jugar lleialment el joc de la raó”. I, rotund, conclou: “Allò que pot coartar el pensament no és tant la fe mateixa com la fe viscuda en règim d'ortodòxia (una categoria, val a dir-ho, tant o més sociopolítica que teològica)”.

D'aquesta manera, ni la persona arreligiosa ni la religiosa tenen, a priori, més o menys capacitat de participar en l'exercici de pensar el fet religiós: “De la mateixa manera que no es pot pretendre que la persona religiosa, pel fet de tenir un coneixement experiencial més gran de la religió, estigui més ben situada per emetre judicis amb objectivitat, també penso que és incorrecte considerar que la persona arreligiosa estarà menys condicionada i que pot ser, per tant, més neutral”, explica. De fet, com ell mateix escriu al llibre, “tots estem condicionats, cadascú per la seva creença. No és que l'un sigui creient i l'altre no creient, sinó que creuen coses diferents”. En aquest sentit, destaca que la tendència de l'ateisme de veure's com a posicionament neutre és una creença més i que només quan s'admet això podem començar el veritable exercici de pensar, des de la distància i la llibertat, però mai des d'una suposada neutralitat. —

OPINIÓ

El viatge

FLAVIA COMPANYY
ESCRITORA

A l magnífic microrrelat *El viatge*, de Cristina Fernández Cubas, la narradora ens explica la història d'una monja de clausura ja gran que, després de tota una vida tancada entre les parets del convent, decideix sortir per veure'l des de fora. Toca la porta als veïns del davant, sorpresos per la seva visita, i els demana que li permetin pujar al terrat per observar des d'allà l'edifici on ha viscut els darrers trenta anys de vida. Camina fins a la barana, treu el cap i diu, “És bonic”. I tal com ha arribat, se'n torna cap al convent. La narradora aleshores ens diu que aquell és el viatge més llarg de tots els viatges llargs dels que ha tingut notícia.

És clar que el viatge al qual fa referència el text de Fernández Cubas és interior. Parla d'un canvi de mirada provocat per la decisió de conèixer, de ser capaç de sortir d'on sempre s'ha estat per observar les coses des d'un altre lloc. No necessàriament per canviar, no, sinó per saber, per tenir-ne consciència. Veure'ns des de fora de nosaltres mateixos.

Recordar aquest text m'ha fet pensar en les sensacions que ens queden des-

L'autèntic viatge implica una modificació del nostre coneixement, del punt de vista, de la perspectiva amb què observem

prés d'un període fora de casa o fora de nosaltres, quan aquest temps es converteix en un record i tornem als ritmes antics, als llocs coneguts, a la rutina. En moltes ocasions tenim la impressió que res no ha canviat, que tornem a ser-hi, “a la mateixa de sempre”.

I si pensem això és que no hem viatjat. Ens haguem mogut del lloc o no. Perquè l'autèntic viatge, que pot ser fins i tot de molt poques passes, com el del conte citat, implica una modificació, per lleu que sigui, del nostre coneixement, del nostre punt de vista, de la perspectiva amb què observem. Així que si després d'un desplaçament, físic o psicològic, ho veiem tot igual que abans, hem de saber que no hem viatjat, que només hem fingit que ho fèiem, que no hem sortit d'allà on sempre ens hem trobat. —

GETTY

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ritinus velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. —